

БРУЛЕНИ ХЪЛМОВЕ

Емили Бронте

BRONTË SISTERS COLLECTION

Отговорен редактор Силвия Великова

N 1. Брулени хълмове – Емили Бронте

ОЧАКВАЙТЕ!

N 2. Джейн Еър – Шарлот Бронте

BRONTË SISTERS COLLECTION

1

БРУЛЕНИ ХЪЛМОВЕ

Емили Бронте

उससलाउससाउठठरुड®

3

БРУЛЕНИ ХЪЛМОВЕ

Емили Бронте

Wuthering Heights by Emily Brontë

© ШАМБАЛА, София, 2013

© Татяна Иванова – превод от английски

© Художествено оформление на корицата – Кирил Велчев

Силвия Великова – редактор

Димитър Тонин – коректор

ШАМБАЛА – предпечатна подготовка

ISBN 978-954-319-182-6

БРУЛЕНИ ХЪЛМОВЕ

1801. – Току-що се бях завърнал от посещение при моя хазяин. Той живееше в усамотение в съседство, а това щеше да ми създава неприятности. Местността без съмнение е очарователна! Едва ли в цяла Англия бих могъл да избира друго място, така отдалечено от светската суета и хорската врява – истински рай за мизантропа. А ние с господин Хийтклиф сме най-подходящата двойка да си поделим тази пустош. Страхотен образ! Той едва ли подозираше какво въодушевление изпитах, когато зърнах подозрителния поглед на черните му очи под смръщените вежди, докато приближавах с коня си, а пръстите му потънаха още по-навътре под жилетката с едно решително, показващо недоверие движение, докато съобщавах името си.

– Господин Хийтклиф? – попитах аз.

Той ми отвърна само с кимване.

– Името ми е Локууд, вашият нов наемател, господине. За мен е чест да ви поднеса почитанията си толкова скоро след пристигането ми и се надявам, че не съм ви създал главоболия с настойчивата си молба да наема „Тръшкрос Грейндж“. Вчера разбрах, че сте обмисляли...

– Аз притежавам „Тръшкрос Грейндж“, господине – прекъсна ме той и потрепери. – Не бих допуснал никой да ми създава главоболия, ако мога да го избегна. Влизайте!

Поканата да вляза беше измърморена през стиснати зъби и по-скоро гласеше „върви по дяволите“, а портата, на която се беше облегал, дори не помръдна след думи-

те му. Може би точно този факт ме провокира да приема предложението му – този човек, който изглеждаше далеч по-необщителен и от мен самия, ме беше заинтригувал.

Когато видя, че конят ми напират да прескочи преградата, той неохотно протегна ръка да откачи веригата, след което начумерено ме поведе по калдъръмената пътека, провиквайки се, докато влизахме в двора:

– Джоузеф, отведи коня на господин Локууд. И донеси вино.

„Този май е единственият прислужник в цялото домакинство – предположих аз, когато чух двойната заповед. – Нищо чудно, че между калдъръма е прораснала трева, а единствено кравите подкастрият живия плет.”

Джоузеф изглеждаше на преклонна възраст, направо старец; беше много възрастен, но пък як и жилав.

– Бог да ни е на помощ! – промърмори кисело той и с явно недоволство пое юздите на коня ми, като в същото време ми хвърли такъв злобен поглед, че снизходително предположих, че божията помощ му е нужна, за да смели вечерята си, а благочестивото му възклицание не е предизвикано от неочакваната ми поява.

„Брулени хълмове” е името на дома, в който живееше господин Хийтклиф. С красноречивото прилагателно *брулени* местните описват бушуващите пориви на вятъра, който връхлита това място по време на буря. Тук освежителните вихрушки са ежедневие. Човек може да се досети за силата на северняка, бръснещ хребета, по силно наклонените стволове на няколкото мършави ели встрани от къщата и по редицата изсъхнали тръни, с полегнали в една посока клони, все едно просят милостиня от слънцето. За щастие, архитектът, построил къщата, е бил прозорлив и я е укрепил. Тесните прозорци бяха здраво закрепени навътре в стената, а ъглите бяха добре защитени от големи, стърчащи навън камъни.

Преди да прекрача прага, се спрях, за да се полюбувам на изобилието от каменни изображения, издълбани върху фасадата и обрамчващи най-вече главния вход, над който, сред безкрайното гъмжило от ронещи се грифони и безсрамни момченца, се натъкнах на датата „1500” и името „Хертън Ърншоу”. Щеше ми се да направя някоя и друга забележка и да помоля намръщения собственик да ми разкаже накратко историята на дома, но поведението му при вратата направо ме заставяше или да вляза веднага или да си тръгна завинаги, а аз нямах желание да засилвам раздражението му преди да съм разгледал вътрешната част на къщата.

От семейната всекидневна ни делеше само една крачка; нямаше нито преддверие, нито коридор. В този край наричат това помещение „къщата”. В повечето случаи се състои от кухня и гостна стая, но според мен в „Брулени хълмове” кухнята се е приютила в съвсем отдалечен край на къщата, поне така прецених от глъчката и тракането на домакински съдове, които дочух, а и не открих следи нещо да се пече, вари или кипи в огромното огнище, а по стените не проблясваха окачени медни тенджери или калайдисани гевгири. Топлината от огъня хвърляше разкошни отблясъци светлина в единия ъгъл, където до самия таван се издигаше масивен дъбов шкаф, на чийто многобройни лавици бяха подредени огромни калаени съдове, редуващи се със сребърни кани и халби. Всъщност, таван липсваше. Пред любопитния поглед се разкриваше целия оголен скелет на покрива, с изключение на мястото, където беше прикрит от дървена рамка, отрупана с овесени питки и гроздове от говежди, овнешки и свински бутове. Над комина висяха заплашително стари пушки от всякакъв калибър и няколко мускета, а по перваза на огнището бяха разположени три пищно изрисувани метални кутии, явно за украса. Подът беше застлан с гладки, бели камъни, столовете – примитивно изра-

ботени, с високи облегалки – бяха боядисани в зелено, а в потъналите в сянка ъгли се долавяха очертанията на един-два груби черни стола. В една ниша под шкафа беше полегнала едра, червеникавокафява кучка, порода пойнтер, заобиколена от тъпла скимтящи палета, а други кучета бродеха из къшетата в цялата къща.

Обстановката и мебелите биха били типична гледка, ако принадлежаха на някой непретенциозен фермер от севера, с упорито изражение и мускулести крайници, добре очертани под бричовете до колената и гамашите. Подобен индивид, седнал в креслото си с халба пенлива бира, поставена на кръгла маса пред него, може често да бъде видян в протежение на седем-осем километра по тези хълмове, ако се озовете на подходящото място в подходящия момент след вечеря. Но господин Хийт-клиф е в странен контраст с дома си и начина си на живот. На външен вид той прилича на мургав циганин, а има облекло и маниери на джентълмен – доколкото един провинциален земевладелец може да мине за джентълмен – доста немарлив по отношение на външността си, без тази небрежност да му вреди, защото притежава изправена стойка и прекрасно телосложение. От друга страна е прекалено необщителен. Може би някои хора биха доловили у него признаци на просташка гордост, но благоразположението, което изпитвам към него, ми нашепва, че истината далеч не е такава. Инстинктивно чувствам, че неговата студенина се дължи на отвращението му от шумната проява на чувства и демонстрацията на взаимна добронамереност. Той би обичал и мразил еднакво силно, но тайно, а ако на свой ред бъде обичан и мразен, би възприел това като един вид безочие. Но аз прибързвам и твърде щедро приписвам собствените си качества на него. Господин Хийтклиф може да има напълно различни подбуди от моите, които го карат да страни от контакта с бъдещ познайник. Лаская се да вяр-

вам, че аз съм единственият ексцентрик на земята. Скъпата ми майка казваше, че никога няма да свия семейно гнездо и миналото лято аз на практика доказах, че съм недостоеен да имам такова.

Докато се наслаждавах на цял месец прекрасно време на морския бряг, се увлякох по най-очарователното създание, което бях зървал – истинска богиня в моите очи, но тя не ме забелязваше. Така и „не се признах в любов“, но ако очите можеха да говорят, и най-големият идиот би се досетил, че съм влюбен до уши. Най-накрая тя разбра и ми върна погледа – най-сладката наслада, която можете да си представите. А какво направих аз? Признавам си със срам – затворих се в черупката си като охлюв; станах ледено студен и при всеки неин поглед ставах все по-студен и я отблъсквах все повече, докато накрая бедното невинно създание започна да се съмнява в здравия си разум и смазана от срам от предполагаемата си грешка, убеди майка си да си тръгнат. Заради тази странна изменчивост на характера ми си спечелих репутацията на злонамерен разбивач на сърца, но само аз знам колко незаслужена е тя.

Приседнах в края на каменната плоча на огнището срещу мястото, към което се насочи моят хазяин, и се опитах да запълня настъпилото мълчание като посегнах да погаля кучката, която беше зарязала малките си и се прокрадваше изотзад като вълк към краката ми – с набръчкани бърни и лиги, потекли по белите ѝ зъби, готова да ме сръфа. Милувката ми провокира протяжно, гърлено ръмжене.

– По-добре не закачайте кучето – изръмжа на свой ред господин Хийтклиф и възпря по-нататъшните прояви на свирепост като срита с крак животното. – Не е свикнала да я лигавят. Не я държим за домашен любимец. – След което се отправи с големи крачки към една странична врата и отново изкрещя: – Джоузеф!

Джоузеф смънка нещо неясно от дълбините на избата, но с нищо не показва, че възнамерява да се появи. Затова господарят му се спусна по стълбите, за да го извлече навън, като ме остави лице срещу лице с кучката-главорез и чифт страховити мърляви овчарки, които заедно с нея следяха зорко всяко мое движение. Не изгарях от желание да вляза в досег с техните зъби, затова предпачетох да не мърдам, но въобразявайки си, че те едва ли разбират от безмълвни обиди, за нещастие се отдадох на удоволствието да намигам и гримаснича към триото и явно някоя от физиономииите ми така вбеси „госпожата“, че най-неочаквано тя изпадна в ярост и скочи върху коленете ми. Аз я отблъснах и побързах да поставя помежду ни масата. Тази моя постъпка разбуни цялата глутница. Половин дузина четириноги злодеи с различни размери и на всякаква възраст се втурнаха от тайните си бърлоги към средата на стаята, където се беше скупчила нашата групичка. Усетих, че петите и пешовете на палтото ми са специален обект на нападенията им и отблъсквайки доколкото можех по-едриите бойци с ръжена, бях принуден да поискам помощ на висок глас от някой член на домакинството, за да възстанови мира.

Господин Хийтклиф и слугата му изкачиха стъпала откъм избата с дразнеща мудност. Не мисля, че си направиха труда да побързат дори и със секунда, въпреки че домашният уют беше нарушен от бесния лай на ръфашите ме песове. За щастие, един от обитателите на кухнята се ориентира по-бързо в ситуацията. Към нас се затича една яка матрона, със запретнати поли, голи ръце и обжарени от огъня бузи, която размахваше тиган. Въоръжена само с това оръжие и с невъобразимия си език, тя успя да потуши бурята като с магическа пръчка и когато господарят ѝ се появи, тя стоеше сама наред стаята, а гърдите ѝ се надигаха като развълнувано море.

– Какво става, по дяволите? – попита той, забивайки в мен поглед, който едва можех да издържам след враждебността, на която бях подложен.

– По дяволите, наистина! – възнегодувах аз. – Стадо подивели свине щеше да се държи по-благоприлично от тези ваши зверове, господине. Със същия успех можехте да хвърлите някой непознат в пастта на тигър!

– Те не закачат хора, които не ровичкат наоколо – отбеляза той, като постави бутилка пред мен и върна масата на предишното ѝ място. – Кучетата постъпват добре като са нащрек. Пийнете чаша вино.

– Не, благодаря.

– Нали не ви ухапах?

– Ако го бяха направили, щях да оставя отпечатъка си върху нападателя.

Хийтклиф възвърна самообладанието си и се ухили.

– Хайде, хайде – зауспокоява ме той. – Малко сте се притеснили, господин Локууд. Ето, пийнете малко вино. Да си призная, в тази къща толкова рядко се вестяват гости, че с кучетата ми не знаем как да ги посрещнем. Наздраве, господине!

Аз се поклоних и отвърнах на поздравителната, осъзнавайки, че би било глупаво да се муся заради лошото поведение на глутница псета. Освен това не ми се нравеше идеята този господин да продължи да се забавлява за моя сметка, защото хумористичните му забележки целяха точно това. А и самият той, вероятно воден от благоразумие и осъзнавайки колко глупаво би било да обижда един добър наемател, се поотпусна, започна да включва в речта си местоимения и спомагателни глаголи, и заговори по тема, която смяташе, че ще ме интересува – проповед за предимствата и недостатъците на мястото, в което бях решил да се усамотя понастоящем. Установих, че говори много интелигентно по темите, които засягахме и преди да си тръгна, бях дотолкова обнадежден, че предложих да

го посети отново на следващия ден. Той очевидно не желаше да му досажда повторно. Въпреки това ще го направя. Не мога да повярвам колко общителен се чувствам в сравнение с него.

2

Вчера следобед се спусна мъгла и стана студено. Вече бях решил, че ще си остана край огъня в кабинета, вместо да газя в калта из пустошта до „Брулени хълмове“. Но след като приключих с обяда (обядвам между дванадесет и един часа; икономката, една внушителна дама, която вървеше заедно с къщата, не можеше или не искаше да разбере молбата ми да ми се сервира в пет часа) и се заизкачвах мързеливо по стълбите, едва пристъпил прага на стаята, се натъкнах на млада слугиня, коленичила на пода, заобиколена от четки и кофи за въглища, която вдигаше невъобразима пушилка, докато гасеше пламъците, засипвайки ги с пепел. Тази гледка ме накара веднага да променя решението си. Взех си шапката и след като извървях шест километра, стигнах до градинската порта на Хийтклиф, точно когато от небето започнаха да се сипят първите пухкави снежинки.

Земята по този брулен от ветровете хълм беше замръзнала, а самият аз се тресях от студ. Тъй като не успях да сваля веригата, прескочих оградата, затичах се по издигнатата калдъръмена пътека, обрамчена от провисналите пипала на цариградското грозде, и заблъсках по вратата, с напразната надежда някой да ми отвори, докато кокалчетата на пръстите ми изтръпнаха, а кучетата нададоха вой.

„Негодници!“ – възкликнах на ум, – „заслужавате никога вече да не видите човешко същество заради грубостта и негостоприемството си. Аз поне нямаше да залостя вратите си през деня. Да става каквото ще, все някак ще вляза!“ Изпълнен с решителност, сграбчих резето и го разтърсих яростно. Намръщаното лице на Джоузеф се показа от един кръгъл прозорец на хамбара.

– К`во искате? – извика той. – Господарят слезна при кокошките. Заобиколете от другата страна, ако искате да си приказвате с него.

– Няма ли някой в къщата, за да отвори вратата? – викнах аз в отговор.

– Нема никой, само госпожата, ама тя нема да ви отвори, дори да вдигате врява до нощите.

– Защо? Не можеш ли да ѝ кажеш кой съм, а, Джоузеф?

– Нема да стане! Аз не се бъркам в тези работи – измърмори главата и изчезна.

Снегът заваля на парцали. Хванах дръжката на вратата, за да се пробвам още веднъж. В този момент в двора зад мен се появи млад мъж без палто, нарамил вила. Той ми извика да го последвам и след като минахме през едно перално помещение, покрай застлан с плочи навес за въглища, помпа и гълъбарник, най-после се озовахме в просторната, топла, приятна стая, в която ме бяха приели предишния път. Ярко пламтящият огън, стъкнат от въглища, торф и дърва, хвърляше очарователни отблясъци, а близо до масата, на която беше наредена богатата вечеря, с удоволствие зърнах „госпожата“ – един индивид, за чието съществуване не бях и подозирал. Поклоних се и зачаках, мислейки си, че ще ме покани да седна. Тя ме погледна, както се беше облегнала на стола, но нито помръдна, нито изрече дума.

– Отвратително време! – отбелязах аз. – Страхувам се, госпожо Хийтклиф, че вратата понесе последствията

от мудността на слугите ви. Трябваше доста да се потру-
дя, за да ме чуят.

Тя дори не отвори уста. Погледнах я втренчено и тя
отвърна на погледа ми. Очите, които се впиха в моите,
бяха студени и равнодушни, което най-меко казано беше
смустващо и неприятно.

– Седнете – каза младият мъж грубо. – Той няма да
се бави.

Подчиних се; и като се изкашлях, повиках подлата
Юнона, която при тази втора наша среща благоволи да
размърда връхчето на опашката си в знак, че ме е позна-
ла.

– Красиво животно! – подех отново. – Смятате ли
да се разделите с малките, госпожо?

– Те не са мои – каза любезната домакиня с отблъс-
кващ тон, с какъвто дори самият Хийтклиф не би могъл
да отговори.

– Значи, любимци са ви тези? – продължих аз, по-
сочвайки към една смътно очертана възглавница, върху
която се беше скупчило нещо, подобно на котки.

– Странен избор на любимци! – отбеляза тя презри-
телно.

За мой лош късмет, оказа се, че това е купчина мър-
тви зайци. Покашлях се още веднъж и се приближих до
огнището, повтаряйки коментара си за необуздания вя-
тър, който духаше тази вечер.

– Не е трябвало да излизате – каза тя и се надигна
да свали от перваза на огнището две от изрисуваните ме-
тални кутии.

Мястото, на което беше седяла преди, оставаше из-
вън обсега на светлината, затова едва сега можах ясно да
видя цялата ѝ фигура и чертите на лицето. Беше стройна,
очевидно току-що беше излязла от момичешката възраст,
формите ѝ заслужаваха възхищение, а личицето ѝ беше

най-изящното, което някога бях съзерцавал – с дребни черти и много светъл тен. Ленено руси или по-скоро златисти къдрици се спускаха свободно по деликатната ѝ шия, а очите ѝ щяха да бъдат неустойими, ако изразът им беше по-мил. За късмет на влюбчивото ми сърце, единственото чувство, което прозираше в погледа ѝ, се колебаеше между присмех и някакво странно отчаяние, което не би трябвало да ѝ е присъщо. Металните кутии бяха твърде високо, за да ги стигне и аз понечих да ѝ помогна, но тя така се нахвърли върху мен, както би те нападнал някой скъперник, ако се опиташ да му помогнеш да преброи златото си.

– Не ви искам помощта – сопна се тя. – И сама мога да ги взема.

– Моля да ме извините! – побързах да отговоря.

– Канен ли сте на чай? – поиска да узнае тя, докато завързваше престилка върху чистата си черна рокля, застанала над чайника с пълна лъжица с чаени листенца.

– С удоволствие бих изпил една чаша – отвърнах.

– Поканен ли сте? – повтори тя.

– Не – казах аз, усмихвайки се леко. – Но вие можете да го направите.

Тя захвърли и чая, и лъжицата и се върна на стола си, нацупена; челото ѝ се набърчи, а алената ѝ долна устна се изду като на дете, което ще заплаче всеки момент.

Междувременно, младият мъж се беше наметнал с едно несъмнено вехто палто и беше застанал пред буйния огън, откъдето ме измерваше отгоре до долу с въгълчето на очите си, сякаш помежду ни имаше някаква неотмъстена смъртна вражда. Зачудих се дали е слуга или не. Дрехите и речта му бяха груби, а самият той беше лишен от онова чувство за превъзходство, което се забелязваше у господин и госпожа Хийтклиф. Гъстите му кестеняви къдрици бяха разрошени и занемарени, бакенбардите му

бяха прорасли по бузите му и му придаваха недодялан вид, а ръцете му бяха почернели като на общ работник. И все пак той се държеше свободно, почти високомерно, и не демонстрираше прилежанието на домашните прислужници, изпълняващи поръките на господарката на дома. При липсата на ясни доказателства за неговото положение, счетох, че е най-добре да се правя, че не забелязвам чудатото му поведение, а появата на Хийтклиф пет минути по-късно ме избави, до известна степен, от неудобното положение, в което се бях озовал.

– Виждате ли, господине, дойдох, както бях обещал! – възкликнах аз бодро. – Но се страхувам, че ще трябва да поостана половин час заради времето, ако бъдете така добър да ме подслоните за това време.

– Половин час? – каза той, докато изтръскваше белите снежинки от дрехите си. – Чудя се как ви хрумна да се разхождате в такава снежна виелица. Не знаете ли, че рискувате да се загубите в блатата? Дори хора, които познават тези тресавища, губят ориентир в такива вечери. Можете да бъдете сигурен, че няма никакъв шанс времето да се промени скоро.

– Бихте могъл да ми дадете за водач някое от вашите момчета, а то може да остане в Грейндж до сутринта. Дали имате някой свободен?

– Не, нямам.

– О, така ли! Е, тогава ще трябва да се доверя на собствения си усет.

– Хм!

– Ще запариш ли чая? – попита онзи с дрипавото палто, отмествайки свирепия си поглед от мен към младата дама.

– Той ще пие ли? – попита тя, обръщайки се към Хийтклиф.

– Пригответи го най-сетне.

Отговорът беше даден толкова грубо, че чак се стреснах. Тонът, с който бяха изречени думите, говореше за истински зъл нрав. Вече не бях склонен да считам Хийтклиф за прекрасен човек. Когато приготвленията приключиха, той ме покани с думите:

– А сега, господине, придърпайте стола си напред.

И всички ние, включително младият селяк, се събрахме около масата. Започнахме да се храним в пълно мълчание.

Реших, че ако аз съм причината за мрачното настроение, мой дълг е да се опитам да го разсея – едва ли всеки ден седяха толкова мрачни и мълчаливи. А и ми беше трудно да повярвам, че колкото и раздразнителни да бяха, всеки ден се мръщеа един на друг, както сега.

– Странно е – подех аз в интервала между поглъщането на една чаша чай и получаването на друга, – странно е как навикът оформя вкусовете и възгледите ни. Малцина биха си представили, че би могло да съществува щастие в един толкова изолиран от света живот, какъвто водите вие, господин Хийтклиф; и все пак, смея да отбележа, че заобиколен от семейството си и с вашата мила съпруга, която като един добър дух властва над дома и сърцето ви...

– Моята мила съпруга ли? – прекъсна ме той с почти сатанинска насмешка, изписана върху лицето му. – Къде е тази моя мила съпруга?

– Искам да кажа, госпожа Хийтклиф, вашата жена.

– Аха, сега разбирам... намекувате, че духът ѝ е поел функциите на грижовен ангел и закриля съдбините на „Брулени хълмове“, дори след като тялото ѝ вече го няма. Така ли?

Усещайки, че съм постъпил нетактично, аз се опитах да поправа грешката си. Трябваше да забележа твърде голямата разлика във възрастта между двамата, която

изключваше възможността да са съпруг и съпруга. Той беше около четиридесетгодишен: на тази възраст мъжете са със здрав разум и рядко питаят заблудата, че девойките се омъжват за тях по любов: този блян е отреден да ни утешава на старини. А тя изглеждаше на не повече от седемнадесет.

И тогава ми просветна – „Клоунът до мен, който пие чая си от дълбока купа и яде филията си с мръсни ръце, може да е неин съпруг. Хийтклиф младши, разбира се. А ето какво става, когато те заровят жив. Тя е свързала живота си с този грубиян без изобщо да знае, че съществуват и по-добри индивиди! Колко тъжно и жалко! Трябва да внимавам да не я накарам да съжалява за избора си.” Последната ми мисъл може да ви се стори само-надеяна, но не беше. Седящият до мен мъж ми се виждаше направо противен, а от собствен опит знаех, че самият аз съм доста привлекателен.

– Госпожа Хийтклиф ми е снаха – каза Хийтклиф, потвърждавайки предположението ми. Докато говореше, той се извърна към нея и ѝ хвърли странен поглед, изпълнен с омраза, освен ако не притежаваше най-свое-нравните лицеви мускули, които, за разлика от тези на другите хора, предаваха невярно емоциите му.

– Ама, разбира се, значи вие сте облагодетелствания властелин на тази добродетелна фея – отбелязах аз, като се обърнах към съседа си по маса.

Сега стана по-зле и от преди: младежът почервения и стисна юмруци, сякаш се канеше да се нахвърли върху ми. Но явно успя веднага да се овладее и потуши бурния си изблик до груба ругатня, която измърмори по мой адрес: която, обаче, аз се направих, че не чувам.

– Нямате късмет с догадките си, господине – отбеляза домакинята ми. – Никой от нас няма привилегията да притежава вашата добра фея. Нейният съпруг е мъртъв.

Казах, че ми е снаха, следователно, трябва да е била омъжена за сина ми.

– А този млад мъж е...

– Със сигурност не ми е син.

Хийтклиф отново се усмихна, сякаш би било твърде нагла шега да му се приписва бащинството над този недосялан грубиян.

– Името ми е Хертън Ърншоу – изръмжа другият, – и бих ви посъветвал да се отнасяте с уважение към него!

– Не съм показал неуважение – беше отговорът ми, а вътрешно се разсмях на тържествеността, с която се представи той.

Младежът ме фиксира с поглед по-дълго, отколкото ми се нравеше и започнах да се страхувам, че мога да се изкуша да му зашлевя плесница или да се разсмея на глас. Стана ми ясно, че не съм на мястото си в този приятен семеен кръг. Мрачното настроение взе превес и хвърли унила сянка върху топлината и доволството, на които се бях наслаждавал до този момент и аз реших да бъда по-предпазлив, ако изобщо се осмелях да се явя за трети път под наклонените греди на този покрив.

След като приключихме с храненето, без никой от нас да направи и бегъл опит да поведе дружески разговор, аз се приближих до прозореца, за да видя какво е времето. Гледката беше скръбна – тъмната нощ се беше спуснала преждевременно, а небето и хълмовете се бяха размили във вихрушка от безмилостно шибащ вятър и задушаващ сняг.

– Не мисля, че ще ми е възможно да се прибера у дома без водач – не се стърпах да възкликна. – Пътищата вече ще са затрупани, а дори и да не бяха, едва ли ще виждам и на крачка пред себе си.

– Хертън, закарай ония овце под чардака на хамбара. Снегът ще ги затрупа, ако останат в кошарата през

цялата нощ. И сложи една дъска пред тях. – заповяда Хийтклиф.

– Какво да правя? – продължих да настоявам аз с нарастващо раздразнение.

Никой не отговори на въпроса ми. Като се огледах, видях само Джоузеф, който носеше ведро с овесена каша за кучетата и госпожа Хийтклиф, която се беше надвесила над огъня и се забавляваше като палеше клечки кибрит, който бяха паднали от полицата над огнището, докато тя връщаше кутията за чай на мястото ѝ. След като остави товара си на пода, Джоузеф огледа критично стаята и изграчи дрезгаво:

– Не мое`м се начудим как тъй реши, че можеш да стоиш там и да безделничиш, докато` `сички са навън! Ама ти си тъпа крава и само си хабя думите. Нивгаш нема да се поправиш и ще се опропастиш, точно кат` майка ти преди!

За миг си помислих, че този изблик на красноречие е насочен към мен и силно вбесен направих крачка към стария разбойник с намерението да го изритам през вратата. Но госпожа Хийтклиф ме възпря с отговора си.

– Отвратителен дърт лицемер! – отвърна тя. – Не се ли страхуваш, че дяволът ще те грабне и отнесе със себе си, когато споменаваш името му? Предупреждавам те да се въздържаш и да не ме предизвикваш или ще го помоля да ми направи услуга и да те отвлече! Спри! Виждаш ли това, Джоузеф – продължи тя и взе голяма тъмна книга от една лавица, – ще ти покажа колко съм напреднала в черната магия. Скоро ще мога да прогоня всички ви! Червената крава не умря случайно, а твоят ревматизъм едва ли е божя милост!

– О, порочна, злонамерена твар! – задъха се старецът. – Дано Бог ни избави от злото!

– Не, негоднико! Ти ще бъдеш низвергнат. Махай се или сериозно ще те нараня! Всички ви ще отлея от восък

и глина! И първият, който прекрачи границите, които съм определила, ще... няма да ти кажа в какво ще го превърна, сам ще видиш! Тръгвай, наблюдавам те!

В красивите очи на малката вещица зърнах злостна насмешка, а Джоузеф, разтреперан от искрен ужас, побърза да се изниже навън, като се молеше и възкличаваше „порочна“, докато излизаше. Реших, че поведението ѝ се дължи на скуката, която я караше да се забавлява по този особен начин и след като останахме сами, се опитах да привлека вниманието ѝ към моето нещастие.

– Госпожо Хийтклиф – казах аз искрено, – извинете ме за причинените неприятности. Осмелявам се да се обърна към вас, защото съм сигурен, че с това лице не може да нямате и добро сърце. Моля ви, посочете ми някакви отличителни белези, по които ще мога да намеря пътя до дома. Както вие не знаете как да стигнете до Лондон, така и аз нямам никаква представа как да се добера до там!

– Тръгнете по пътя, по който дойдохте – отговори тя, докато се настаняваше в един стол със свещ до себе си и голямата книга, отворена пред нея. – Съветът е кратък, но е единственият разумен, който мога да ви дам.

– А няма ли да ви загризе съвестта и няма ли да се почувствате отчасти виновна, ако чуете, че са ме открили мъртъв в някое тресавище или в ров, пълен със сняг?

– И защо? Аз не мога да ви придружа. Те не ми позволяват да отида дори до края на градинския зид.

– Вие! Ще ми е жал дори да ви помоля да прекрачите прага заради мен в такава нощ – извиках аз. – Искам само да ми кажете как да намеря пътя, не да ми го показвате, или поне да убедите господин Хийтклиф да ми даде водач.

– И кой да бъде той? Тук сме само той, Ърншоу, Зила, Джоузеф и аз. Кого бихте искали?

– Няма ли момчета в стопанството?
– Не, това сме.
– От това следва, че съм принуден да остана.
– Можете да го уредите с вашия домакин. Аз нямам нищо общо.

– Надявам се това да ви послужи за урок да не предприемате повече необмислени обиколки из тези хълмове – избумтя строгият глас на Хийтклиф откъм кухнята. – Що се отнася до оставането ви тук, нямам удобства за настаняване на посетители. Ще трябва да делите едно легло с Хертън или Джоузеф, ако все пак решите да останете.

– Мога да спя на някой стол в тази стая – отвърнах аз.

– Не, не можете! Непознатият си е непознат, бил той богат или беден! Не ми допада някой да броди из стаята, докато аз спя! – рече неучтивият подлец.

Тази обида сложи край на търпението ми. Дадох израз на възмущението си, изхвърчах покрай него и излязох на двора, но в бързината се сблъсках с Ърншоу. Беше толкова тъмно, че не можех да видя изхода и докато се шурах наоколо, отново станах свидетел на вежливите обноси помежду им. В началото младият мъж сякаш беше склонен да ми помогне.

– Ще отида с него до парка – каза той.

– Ще отидеш с него в ада! – възкликна господарят му или какъвто там му се падаше. – А кой ще наглежда конете, а?

– Човешкият живот е от по-голямо значение. Не е престъпление да не се погрижим за конете една вечер. Някой трябва да го придружи – измърмори госпожа Хийтклиф по-мило, отколкото очаквах.

– Не и по твоя заповед! – отвърна ѝ язвително Хертън. – По-добре си мълчи, ако ти е мил животът му.

– Тогава се надявам духът му да те преследва вечно! И дано господин Хийтклиф никога да не намери друг наемател, докато Грейндж не се превърне в руина – изска тя.

– Чувайте, чувайте, тя ги кълне! – мърмореше Джоузеф, към когото се бях насочил.

Той седеше достатъчно близо, за да чува и доеше кравите под светлината на един фенер, който аз сграбчих най-безцеремонно и извиквайки, че ще го изпратя обратно на сутринта, се втурнах към най-близката задна врата.

– Гос`дарю, гос`дарю, той краде фенера! – изкрещя старчето и ме подгони. – Хей, Руф! Ей, куче! Хей, Вълчо, дръжте го, дръжте го!

Докато отварях портичката, две космати чудовища се нахвърлиха върху гръкляна ми, повалиха ме на земята и изгасиха светлината, а дружният кикот на Хийтклиф и Хертън, които наблюдаваха унижението ми, разпали гнева ми до краен предел. За щастие, зверовете изглежда бяха по-склонни да протягат лапи, да се прозяват и да размахват опашки, отколкото да ме погълнат жив, но въпреки това не ми позволиха да се надигна и аз бях принуден да лежа, докато техните злобни господари не благоволиха да ме освободят. Тогава, останал без шапка и треперещ от негодувание, заповядах на мерзавците да ме пуснат, като ги заплаших, че се излагат на смъртна опасност, ако ме задържат само още една минута и продължих да сипя несвързани заплахи за отмъщение, които, по своята безгранична злост, напомняха за крал Лир.

Възбудата ми беше толкова силна, че предизвика обилно кървене от носа ми, но Хийтклиф продължаваше да се смее, а аз продължавах да го ругая. Не знам как щеше да приключи тази сцена, ако не се беше появило едно лице, много по-благоразумно от мен самия и по-благоклонно от моя домакин. Това беше Зила, яката икономка, която най-накрая излезе навън, за да разбере за

какво е цялата врява. Помислила, че някой от тях е упражнил насилие върху ми, но тъй като не смееше да нападне господаря си, тя насочи гласовитата си атака към по-младия негодник.

– Е, господин Ърншоу – извика тя, – чудя се какви още ще ги надробите? Да не започнем да убиваме хора пред самия ни праг? Виждам, че тази къща не ми подхожда. Погледнете бедното момче, почти се е задушило! Шт, шт, не бива да вървите в такова състояние. Влезте вътре, ще се погрижа за раните ви. А вие там, да не сте мръднали!

След тези думи тя най-неочаквано изля халба ледена вода във врата ми и ме задържа към кухнята. Господин Хийтклиф ни последва, а случайно избликналото му веселие бързо се смени с обичайното му навъсено настроение.

Чувствах се много зле, виеше ми се свят, всеки момент щях да припадна, затова бях принуден по необходимост да приема да пренощувам под покрива му. Той заповяда на Зила да ми даде чашка коняк, след което ми наведе вътрешната стая. През това време тя ме заутешава за жалкото положение, в което бях изпаднал, и след като изпълни заповедите му, благодарение на които аз малко се посъживих, ме съпроводи до леглото.

Докато ме водеше нагоре по стълбите, тя ми препоръча да скрия свещта и да не вдигам шум, защото господарят ѝ имал странна теория за спалнята, в която щяла да ме настани, и с нежелание разрешавал да се ношува там. Попитах я за причината. Не я знаела, отговори ми тя. Живеела тук едва от една-две години, а се случили толкова много странни неща, че не ѝ останало време да прояви любопитство.

Самият аз бях прекалено замаян, за да проявя по-голямо любопитство, затова заключих вратата и се огледах за леглото. Цялата мебелировка се състоеше от стол, шкаф за дрехи и голям дъбов сандък с изрязани в горната му част квадрати, наподобяващи прозорци на карета. Приближих се до него, надникнах вътре и видях, че представлява чудата старомодна кушетка, проектирана много находчиво, за да се избегне необходимостта всеки член на семейството да има отделна стая. Всъщност, той оформяше нещо като малка стаичка, а первазът на прозореца, който беше поставен в него, служеше за маса. Плъзнах назад облицованите с ламперия страници, намъкнах се вътре със свещта, придърпах отново капаците, за да се затворят и се почувствах защитен от бдителността на Хийтклиф, а и на всички останали.

В единия край на перваза, на който оставих свещта си, бяха струпани няколко плесенянали книги, а по целия перваз бяха надраскани думи, издълбани в боята. Но тези думи представляваха едно-единствено име, изписано многократно с различни букви, големи и малки – *Катрин*

Ърнишоу, което на места се променяше на *Катрин Хийтклиф* или пък на *Катрин Линтън*.

Обхванат от скука и апатия, аз облегнах глава на прозореца и продължих да произнасям по букви Катрин Ърнишоу – Хийтклиф – Линтън, докато очите ми не се затвориха. Но не бях прекарал в покой и пет минути, когато в мрака заблещукаха бели букви, толкова живи, сякаш бяха привидения, а във въздуха се понесоха рояк Катрини. Надигнах се, за да пропъдя това нахално име, но установих, че фитилът на свещта ми се е опрял в едно от овехтелите томчета и изпълва стаята с миризмата на опърлена телешка кожа. Изчистих нагара, но се почувствах зле от студа и продължаващите позиви за повръщане, затова седнах изправен и разтворих повредения том върху коляното си. Оказа се Новият завет, със сбит шрифт, а от страниците му се разнасяше убийствен мирис на мухъл. Върху форзаца имаше надпис „книга на Катрин Ърнишоу” и дата отпреди около четвърт век. Затворих книгата и взех друга, после още една, докато не ги прегледах всичките. Четивата на Катрин бяха подбрани, а от повреденото им състояние личеше, че са били използвани често, макар и не точно за общоприетите цели – почти върху всяка глава бяха нанасяни коментари с перо и мастило, които покриваха и най-малкото празно поле, оставено от печатаря. Някои бяха откъслечни изречения, други части приемаха формата на редовно воден дневник, надраскан с неоформен, детски почерк. За мое голямо удоволствие, в горната част на една допълнителна страница (вероятно истинско съкровище, когато притежателката на книгата се е натъкнала на нея за пръв път) съзрях една отлична карикатура на моя приятел Джоузеф, който беше скициран грубовато и все пак с размах. У мен мигновено се разпали интерес към непознатата Катрин и аз се заех веднага да разчитам нейните избелели йероглифи.

„Отвратителна неделя”, започваше параграфът от-
долу. „Иска ми се баща ми да можеше да се върне. Хин-
дли е негов омразен заместник – отношението му към
Хийтклиф е ужасно – с Х. ще се разбунтуваме – тази ве-
чер направихме първата крачка.

През целия ден валя проливен дъжд; не можахме да
отидем на църква, затова Джоузеф реши, че трябва да съ-
бере паството си в таванската стая и докато Хиндли и
жена му се грееха пред приятния огън на долния етаж и
правеха всичко друго, но не и да четат Библиите си, га-
рантирам за това, на Хийтклиф, мен и нещастното селян-
че, което ореше нивите, ни беше наредено да си вземем
молитвениците и да се качим горе. Седнахме един до
друг върху един чувал със зърно, като пъскахме и трепе-
рахме от студ, надявайки се, че Джоузеф също зъзне и за-
това ще ни изнесе само кратка проповед. Напразна на-
дежда! Службата продължи точно три часа. На всичко
отгоре, когато ни видя да слизае по стълбите, брат ми
имаше нахалството да възкликне:

– Какво! Да не би да свършихте вече?

Обикновено в неделните вечери ни разрешаваха да
си играем, ако не вдигаме много шум, а сега само да се
изсмеехме сподавено и ни изпращаха по ъглите.

– Забравяте, че тук има господар – казва тиранът. –
Ще спукам от бой първия, който ме ядоса! Престанете да
лудувате и пазете тишина. Ей, момче, ти ли беше? Фран-
сис, скъпа, дръпни го за косата, като минаваш покрай не-
го, чух го да щрака с пръсти.

Франсис с удоволствие го дръпна за косата, след
което отиде да седне в скута на мъжа си и те започнаха да
се целуват и да си говорят глупости като малки деца –
близо цял час дрънкаха празни приказки, от които ние
бихме се засрамили. Ние се сгушихме плътно един до
друг под арката на кухненския бюфет. Тъкмо бях завър-
зала престилките ни една за друга и се канех да ги окача

като завеса, когато в стаята влезе Джоузеф, изпратен да изпълни някаква поръчка на работниците в конюшната. Той разкъса ръкоделието ми, удари ми плесница и изграчи:

– Гос`дарят още не е изстинал в гроба, неделята още не е свършила и божии истини още звучат в ушите ви, а вие си играете игрички! Засрамете се! Сядайте веднага, лоши дечурлига! Има един куп хубави книги, ама няма кой да ги чете! Сядайте и мислете за спасението на душите си!

Като каза това, той ни застави да седнем изправени, така че далечният огън да хвърля слаб отблясък върху текста от овехтелите книги, които ни натика в ръцете. Не ми се занимаваше с четене. Грабнах опърпаното томче и със замах го запратих в кучешката колиба, кълнейки се, че мразя хубавите книги. Хийтклиф изрита своето в същата посока. И тогава настана гюрултия!

– Гос`дарю Хиндли! – завика нашият капелан. – Гос`дарю, елате насам! Госпо`йца Кати разкъса корицата на „Шлемът на спасението“, а Хийтклиф стъпка първата част на „Широкият друм към унищожението“! Требе да ги нашибате с камшика, задет` се държат така. Ех, старият господар щеше добре да ги напердаши, ама нали вече го няма!

Хиндли бързо напусна своя рай край домашното огнище и като сграбчи единия от нас за яката, а другия за ръката, ни запрати в откритата кухня, откъдето, както тържествено се кълнеше Джоузеф, дяволът щял да дойде да ни вземе. С тази утеха, всеки от нас потърси отделно кътче, където да дочака неговото идване. Протегнах се към една лавица и свалих от нея тази книга и бурканче с мастило, открях вратата към къщата, за да влиза светлина и прекарах следващите двадесет минути в писане, но моят другар е нетърпелив и предлага да откраднем пелерината на доячката и скрити в нея, да избягаме в пусто-

то поле. Неустойимо предложение – а после, ако киселият старец се върне, може и да повярва, че пророчеството му се е сбъднало – едва ли ще се намокрим или простудим повече на дъжда, отколкото тук.”

* * *

Предполагам, че Катрин е изпълнила замисъла си, защото следващото изречение се отнасяше до друга тема и тя беше изпаднала в сълзливо настроение.

„Никога не съм си представяла, че Хиндли ще ме разплаче така! – пишеше тя. – Главата толкова ме боли, че не мога да я държа на възглавницата, но не мога да престана да плача. Бедният Хийтклиф! Хиндли го нарича безделник и вече не му позволява да стои с нас, нито да се храни с нас. Освен това казва, че не трябва да си играя с него и заплашва да го изгони от къщата, ако нарушим заповедите му. Обвинява баща ни (как смее!), че се е отнасял към Х. твърде щедро и се кълне, че ще му покаже къде му е мястото...”

* * *

Започнах да клямам сънливо над избелялата страница. Погледът ми блуждаеше от ръкописните към печатните букви. Зърнах украсено в червено заглавие – „Седемдесет пъти по седем и първият от седемдесет и единия. Благочестиво слово, произнесено от преподобния Джеймс Брандъръм в параклиса на Гимърдън Съф.” И докато полузаспал си блъсках главата с догадки за темата, по която е говорил Джеймс Брандъръм, аз се отпуснах в леглото и потънах в сън. Лошият чай и лошото настроение най-накрая действаша! Какво друго би могло да бъде причина за ужасната нощ, която прекарах? Не си

спомням да съм преживявал друга подобна нощ от времето, когато узнах какво е страдание.

Още преди да загубя представа за това къде се намирам, започнах да сънувам. Представих си, че е сутрин и че съм поел към дома с Джоузеф за водач. Снегът, покрил пътя, беше дълбок няколко метра и докато газехме в него, спътникът ми непрестанно ми досаждаше с упреците си, че не съм взел поклонническа тояга. Обясняваше ми, че никога няма да успея да вляза в къщата без такава и самохвално размахваше тежка сопа, която явно имаше подобно предназначение. За секунда реших, че е абсурдно да се нуждая от такъв инструмент, за да получа достъп до собственото си жилище. След това внезапно ми просветна. Аз не отивах там. Ние бяхме тръгнали да чуем проповедта на прочутия Джеймс Брандъръм по текста „Седемдесет пъти по седем“ и или проповедникът Джоузеф, или аз бяхме извършили „Първия от седемдесет и единия“, поради което щяхме да бъдем разобличени публично и отлъчени от църквата.

Стигнахме до параклиса. По време на разходките си наистина бях минавал покрай него два-три пъти. Той се извисява в една падина между два хълма – една котловина, разположена на високото, близо до блато, чийто влажен торф, според слуховете, служел отлично за балсамирането на няколкото трупа, струпани там. Покривът засега е непокътнат, но тъй като пасторското възнаграждение възлиза едва на двадесет лири на година, плюс двустайна къща, която се руши със заплашителна бързина и много скоро ще се превърне в едностайна, никой свещеник не бе поел задълженията на пастор. Особено в днешните дни, когато, според слуховете, паството му по-скоро би го оставило да умре от глад, отколкото да увеличи издръжката му дори с едно пени, взето от собствените им джобове. В съня ми, обаче, Джеймс се радваше на пълното внимание на огромна тълпа богомолци, пред които из-

насяше проповед – мили боже, какво слово! – разделена на четиристотин и деветдесет части, всяка от които се равняваше на обичайно обръщение от амвона и разглеждаше отделен грях! Не мога да кажа откъде ги беше изнамерил. Той притежаваше собствен стил на тълкуване на фразата и изглежда всеки мирянин биваше принуден да извършва различен грях във всеки отделен случай. А греховете бяха от най-невъобразимо естество – странни прегрешения, за които никога не се бях сещал.

О, колко се отегчих. Как само се извивах, прозявах, клюмах и пак се разсънвах! Как се щипех и бодях, търках очите си, изправях се и пак сядах и побутвах Джоузеф с лакът, за да ми каже дали най-накрая е приключил. Бях осъден да чуя цялата проповед от край до край. Най-накрая той стигна до „първия от седемдесет и единия”. В този критичен момент внезапно ме осени прозрение. Нещо ме подтикна да се изправа и да изоблича Джеймс Брандъръм като грешника, извършил греха, който не може да бъде опростен на нито един християнин.

– Господине – възкликнах аз, – седнал тук между тези четири стени, изтърпях четиристотин и седемдесетте глави на вашата беседа, без да ви прекъсвам и ви простих. Седемдесет и седем пъти посягах към шапката си с намерението да си тръгна. Седемдесет и седем пъти вие ме принуждавахте да се върна на мястото си с безсмислените си приказки. Четиристотин деветдесет и първият път ми идва в повече. Братя мъченици, дръжте го! Повалете го на земята, раздробете го на хиляди частици и дано кракът му никога вече не стъпи на това място, познало истинския му облик!

– Каква смелост! – провикна се Джеймс след тържествена пауза, облягайки се на възглавничката на амвона. – Седемдесет пъти по седем ти изкриви лицето си с прозевки – седемдесет пъти по седем аз потърсих съвет в душата си. Ето това е човешка слабост. Тя също може да

бъде простена! Първият от седемдесет и единия дойде. Братя, наложете му наказанието, както е писано. Такава чест се пада на всички божии светци!

След тези заключителни слова, цялото сбирще издигна поклонническите си тояги и се нахвърли вкупом върху мен, а аз, като нямах оръжие, което да вдигна в самозащита, се счепках с Джоузеф, моя най-близкостоящ и най-жесток нападател, за да отнема тоягата му. Няколко сопни се кръстосаха в гъмжилото от хора, удари, насочени към мен, се стовариха върху други глави. Скоро целият параклис се огласи от удари и контраудари. Всеки беше вдигнал ръка срещу съседа си, а Брандъръм, нежелаяйки да стои със скръстени ръце, изля цялата си жар в порой от шумни удари по дъските на амвона, които отекнаха толкова силно, че най-накрая ме събудиха, за мое неописуемо облекчение. Какво всъщност беше предизвикало тази невъобразима врява? Кое беше изиграло ролята на Джейбс в суматохата? Просто едно елово клонче, което докосваше решетката на прозореца ми под напора на виещия вятър, а сухите му шишарки тракаха в стъклата! За миг се заслушах със свито сърце, но след като разкрих причинителя на смута, се обърнах и задряхах, и отново започнах да сънувам още по-неприятни неща от преди, ако това изобщо беше възможно.

Този път си спомних, че лежа в дъбовия шкаф и чух отчетливо поривите на вятъра и шибания сняг. Чух също повтарящия се дразнещ звук от еловия клон и го отдадох на истинската причина. Но той толкова ме вбесяваше, че реших да го заглуша, ако мога. Стори ми се, че ставам и се опитвам да откача резето, което придържаше прозореца отворен. Кукичката беше заяла в гнездото си в рамката на прозореца – факт, който бях забелязал, докато стоях буден, но после бях забравил. „Все пак трябва да го спра!“ – измърморих аз, удряйки с юмрук и пробивайки дупка в стъклото, след което протегнах ръка навън, за да

хвана досадния клон. Но вместо това, пръстите ми обгърнаха пръстите на една малка, ледено студена ръка! Ужасът от преживения кошмар ме връхлетя отново. Опитах се да дръпна ръката си, но другата ръка я държеше здраво, а един изпълнен с мрачна скръб глас изхълца:

– Пусни ме да вляза, пусни ме да вляза?

– Кой си ти? – попитах аз, като в същото време не спирах с опитите да се отскубна.

– Катрин Линтън – отговори треперещият глас. (защо ли се сетих за Линтън? Бях прочел двадесет пъти името Ърншоу, а само веднъж Линтън) – Върнах се у дома. Бях се загубила в пустошта!

Докато гласът говореше, успях да различа в тъмнината едно детско личице, което надничаше през прозореца. Страхът ме направи жесток и след като установих, че опитите ми да се отърся от това създание са напразни, аз издърпах китката му към счупеното стъкло на прозореца и започнах да я търкам напред-назад, докато не потече кръв, която напои завивките. А то продължаваше да ридае:

– Пусни ме да вляза!

И не отпускаше здравата си хватка, като почти ме подлуди от страх.

– Не мога! – промълвих най-сетне. – Първо ме освободи ти, ако искаш да те пусна вътре!

Пръстите се отпуснаха, аз измъкнах моите през дупката, бързо натрупах книгите пред отвора и запуших ушите си, за да не чувам умолителните вопли. Стори ми се, че стоях със запушени уши повече от четвърт час, но в мига, в който отново се заслушах, до слуха ми достигнаха все същите горестни стонове!

– Махай се! – извиках аз. – Няма да те пусна, ако ще да ме молиш и двадесет години!

– Двадесет години минаха – оплака се гласът. – Двадесет години. Скитам се без дом от двадесет години!

Отвън се дочу тихо драскане и купчината с книги се помести, сякаш някой я беше бутнал напред. Опитах се да скоча на крака, но не можах да помръдна нито един от крайниците си, затова се развиках като луд, изпаднал в неистов страх. За мое огромно смущение, открих, че викът не е плод на въображението ми. Забързани стъпки приближаваха към вратата на стаята ми. Някой я отвори широко с мощен тласък и през квадратите в горната част на леглото проблесна светлина. Седнах, все още потръпващ от ужас и попих потта от челото си. Неканеният гост като че ли се колебаеше дали да влезе и нещо си мърмореше. Накрая попита шепнешком, явно не очаквайки да получи отговор:

– Има ли някой?

Прецених, че е най-добре да призная за присъствието си, тъй като разпознах акцента на Хийтклиф и се опасях, че може да продължи да търси, ако запазя мълчание. С това намерение аз се обърнах и отворих капациите. Няма скоро да забравя ефекта, който произведе моето действие. Хийтклиф, в риза и панталони, се закова на прага на вратата. По пръстите на ръката му капеше восък от свещта, която държеше, а лицето му беше побеляло като стената зад него. В мига, в който дъбовите капаци проскърцаха, той се разтресе, сякаш през него беше преминал електрически ток. Свещта отскочи от ръката му и падна на известно разстояние, а възбудата му беше толкова силна, че той едва успя да я вдигне.

– Това съм аз, господине, вашият гост – извиках аз в желанието си да му спестя унижението от това, че е изложил на показ малодушието си. – Имах нещастieto да извикам в съня си заради ужасния кошмар, който сънувах. Извинявам се, че ви обезпокоих.

– Дявол да ви вземе, господин Локууд! Да бяхте... – поде домакинят ми, оставяйки свещта на един стол, защото не беше в състояние да я държи стабилно. – И кой

ви качи в тази стая? – продължи той, като забиваше нокти в дланите си и скърцаше със зъби, за да овладее треперенето на челюстта си. – Кой беше? Ще ми се да го изхвърля от къщата още в този момент!

– Вашата слугиня Зила – отвърнах аз, хвърляйки се на пода и навличайки набързо дрехите си. – Не бих имал нищо против да го направите, господин Хийтклиф, тя напълно го заслужава. Предполагам, че е искала да се убеди още веднъж, че това място е обитавано от духове, но за моя сметка. Е, така е – тук гъмжи от призраци и таласъми! С право държите стаята под ключ, вярвайте ми. Никой няма да ви благодари след като прекара и една нощ в тази дупка!

– Какво искате да кажете? – запита Хийтклиф, – и какво всъщност правите? Лягайте веднага и изчакайте утрото, така и така вече сте тук. Но, за бога, не вдигайте пак този страшен шум! Нищо не би могло да го извини, освен ако не прерязват гърлото ви!

– Ако малкият демон се беше вмъкнал през прозореца, със сигурност щеше да ме удуши! – не му останах длъжен аз. – Нямам никакво желание гостоприемните ви предци да ме подгонят отново. Да не би преподобният Джеймс Брандъръм да ви е роднина по майчина линия? И онази хубостница, Катрин Линтън или Ърншоу, или както там се казва – сигурно злите духове са подхвърлили в люлката това дяволче! Каза ми, че се скита немила-недрага от двадесет години. Не се съмнявам, че наказанието е справедливо за прегрешенията, които е извършила в земния си живот!

Едва бях изрекъл тези думи, когато си припомних за връзката между имената на Хийтклиф и Катрин в книгата, за която бях забравил напълно, докато не бях събуден по този брутален начин. Изчервих се от собствената си неделикатност, но реших да не показвам, че съм се досетил за нанесената обида, затова побързах да добавя:

– Истината, господине, е, че прекарах първата част от нощта... – тук отново спрях, защото се канех да кажа „прелиствайки тези стари книги”, но така щях да разкрия, че знам не само какво е печатното им съдържание, но и какво е написано на ръка в тях, затова се поправих – сричайки името, надраскано върху този перваз. Монотонно занимание, което имаше за цел да ме приспи, като брое-нето или...

– Какво всъщност искате да ми кажете като разговаряте с мен по този начин! – извика Хийтклиф, обхванат от дива ярост. – Как смеете, и то под моя покрив? Господи, сигурно сте полудял, за да дрънкате такива врели-некипели! – И той се плесна ядно по челото.

Не знаех дали да се възмутя от езика му или да продължа с обясненията, но той изглеждаше толкова афектиран, че го съжалих и продължих да разказвам съня си, като го уверих, че никога преди не съм чувал името „Катрин Линтън”, но след като го бях прочел толкова много пъти, то се беше запечатало в съзнанието ми и се беше въплътило в човек, когато бях загубил контрол над въображението си. Докато говорех, Хийтклиф бавно се беше оттеглил в сянката зад леглото и седна почти прикрит от него. Но по неравномерното му и пресекливо дишане се досетих, че той се бори да превъзмогне някакво прекалено силно чувство. Тъй като не исках да му показвам, че съм доловил звука от тази борба, аз продължих да се обличам доста шумно, погледнах часовника си и тихичко заобяснявах сам на себе си колко дълга е нощта.

– Още няма три часа! А бих могъл да се закълна, че е шест. Времето тук сякаш е спряло. Сигурен съм, че си легнахме в осем!

– През зимата винаги лягаме в девет и ставаме в четири – каза моят домакин, сподавайки един стон и, както си въобразих по сянката от движението на ръката му, забърсвайки една сълза от очите си. – Господин Локууд –

добави той, – можете да отидете в стаята ми. Само ще пречите, ако слезете долу толкова рано. А аз си загубих съня с детинските ви викове.

– Аз също – отвърнах аз. – Ще се поразходя из двора, докато съмне, после ще си тръгна. Няма защо да се страхувате, че ще ви натрапя присъствието си отново. Напълно се излекувах от желанието си да търся удоволствие от общуването със себеподобни, било то в провинцията или в града. Всеки здравомислещ човек трябва да е съвсем доволен от собствената си компания.

– Чудна компания! – измърмори Хийтклиф. – Вземете свещта и вървете където щете. След малко ще се присъединя към вас. Обаче стойте настрана от двора, защото кучетата са пуснати, а Юнона стои на пост вътре в къщата. Така като гледам, можете да скиторите само по стълбищата и коридорите. Хайде, махайте се! Ще дойда след две минути!

Подчиних се относно напускането на стаята, но тъй като не знаех накъде води тясното преддверие, заставах неподвижно и станах неволен свидетел на такава проява на суеверие от страна на моя хазяин, която поставяше под съмнение здравия му разум. Той се покачи на леглото, изтръгна със силно дръпване решетката на прозореца и избухна в неконтролируем плач.

– Влез! Влез! – ридаеше той. – Ела, Кати. О, моля те, нека те зърна още веднъж! О, любов моя! Поне този път ме чуй, Катрин!

Привидението прояви типичното за всяко привидение непостоянство и не даде никакъв признак за своето съществуване. Само снегът и вятърът нахлуха вихрено през прозореца, като стигнаха дори до мястото, където се бях спотаил, и изгасиха свещта.

В изблика на скръб, който придружаваше това блънуване, се долавяше толкова силна болка, че жалостта, която изпитах, ме накара да пренебрегна безразсъдното

му поведение и аз се оттеглих, полуядосан, че изобщо бях слушал, полунатъжен, че бях разказал нелепия си кошмар, който беше предизвикал тази агония, въпреки че не схващах защо. Слязох предпазливо на долния етаж и се озовах в откритата кухня, където успях да запаля отново свещта си от блещукащата купчинка жарава. Нищо не помръдваше, с изключение на една сиво-кафява котка, която изпълзя от пепелта и ме поздрави с недоволно мяукане.

Две пейки с полукръгла форма обграждаха огнището от две страни. Аз се изтегнах на едната, а старата котка се покатери на другата. Тъкмо бяхме задрямали и двамата, когато някой нахлу в убежището ни. Оказа се Джоузеф, който се смъкна долу по една дървена стълба, чийто връх се губеше в някакъв отвор в покрива. Предполагам, че оттам се качваше в таванската си стая. Той хвърли злобен поглед към малкото пламъче, което бях успял да раздухам в огнището, перна котката, за да я свали от пейката и като се настани на опразненото място, се залови да тъпче с тютюн една осем сантиметрова лула. Очевидно присъствието ми в неговото светилище беше преценено като възмутително безочие, което не заслужаваше коментар. В пълно мълчание той пхна лулата между устните си, скръсти ръце и изпусна кълбо дим. Оставих го да се наслаждава необезпокояван на удоволствието. След като издуха последното колелце дим и въздъхна тежко, той стана и напусна стаята толкова тържествено, колкото се беше появил.

След него в стаята влезе някой с по-пъргава походка. Тъкмо бях отворил уста, за да поздравя с „добро утро“, но веднага я затворих, пропускайки поздрава, защото Хертън Ърншоу шепнеше полугласно молитвата си, която се изразяваше в низ от проклетия, насочени към всеки предмет, до който се докосваше, докато ровеше в един тъгъл за лопата или гребло, с които да разрие снеж-

ните преспи. Той хвърли бегъл поглед зад пейката, поемайки шумно въздух през ноздрите си и дори не помисли да размени каквито и да е любезности с мен, камо ли с приятелката ми, котката. Съдейки по приготовленията му, заключих, че вече е разрешено да се излиза и напускатки твърдото си ложе, понечих да го последвам. Той забеляза това и бутна една вътрешна врата с края на лопатата си, давайки ми да разбера чрез нечленоразделен звук, че това е мястото, където трябва да отида, ако реша да променя местоположението си.

Тя водеше към къщата, където жените вече бяха на крак. Зила усърдно раздухваше огнените езици с помощта на огромен кожен мях, а госпожа Хийтклиф, свита край огнището, четеше книга на светлината от огъня. Тя беше прикрила с ръка очите си от топлината, идваща от огнището и изглеждаше изцяло погълната от заниманието си, откъсвайки се от него, само за да нахока слугинята, че я е посипала с искри или за да отблъсне от време на време някое куче, което навираше носа си право в лицето ѝ. Бях изненадан да видя там и Хийтклиф. Той стоеше край огъня с гръб към мен и тъкмо приключваше някаква бурна кавга с бедната Зила, която от време на време прекъсваше работата си, за да подръпне ъгъла на престилката си и да изпъшка възмутено.

– И ти, никаквице – тъкмо възкликваше той, когато влизах, обръщайки се към снаха си с такива невинни епитети като гъска или овца, които обикновено заместват многоточието. – Пак си скръстила ръце! Останалите си изкарват хляба с труд, а ти разчиташ на снизхождението ми! Разкарай глупавата си книга и се захващай на работа. Ще си платиш, че непрекъснато ми се навираш в очите, чуваш ли ме, проклетнице?

– Ще разкарам глупавата си книга, защото можеш да ме заставиш, ако откажа – отговори младата дама, като затвори книгата си и я захвърли върху един стол. – Но

колкото и да ми крешиш и да ме ругаш, няма да пипна нищо, освен ако сама не пожела!

Хийтклиф вдигна ръка, а момичето отскочи на безопасно разстояние, очевидно запознато със силата му. Тъй като нямах желание да се забавлявам с разприте им като между котка и куче, пристъпих живо напред, сякаш нямах търпение да се възползвам от топлината на огнището, преструвайки се, че не знам нищо за прекъснатия спор. И двамата проявиха благоприличието да прекратят размяната на по-нататъшни нападки. Хийтклиф напъха юмруци в джобовете си, за да се предпази от изкушението да ги използва, а госпожа Хийтклиф сви презрително устни и отиде да седне в един отдалечен ъгъл, където спази обещанието си като възприе ролята на статуя за остатъка от моя престой. А той не продължи дълго. Отклоних поканата да споделя закуската им и с пукването на зората се възползвах от възможността да избягам на чист въздух, който сега беше кристален, застинал и студен като ситен леден прах.

Още преди да стигна долния край на градината, моят наемодател ми викна да спра и предложи да ме придружи през тресавището. И добре, че го направи, защото цялото било на хълма представляваше един развълнуван бял океан. Изпъкналостите и склоновете не отговаряха на съответните възвишения и падини в земята. Най-малкото много от рововете бяха изравнени с нея, а цялата върволица от насипи с отпадъци от каменоломните бяха заличени от картата, която бях нарисувал в ума си по време на вчерашната ми разходка. От едната страна на пътя бях забелязал редица от побити камъни, отстоящи на разстояние от пет-шест метра един от друг, която преминаваше през цялата пустош. Те бяха поставени вертикално, измазани с вар, за да служат като ориентири в тъмнината и по време на снеговалежи, като настоящия, когато дълбоките блата от двете страни можеха да бъдат

объркани с по-твърдата пътека, но с изключение на някоя изкаляна точица, показваща се тук-там, всички следи от тяхното съществуване бяха изчезнали, а на придружителя ми му се налагаше често да ме предупреждава да свия вдясно или вляво, докато аз си мислех, че следвам вярно извивките на пътя.

Почти не разговаряхме, а при входа на парка към Тръшкрос той се спря и каза, че оттук нататък не бих могъл да сбъркам. Сбогуването ни се ограничи до бърз поклон, след което аз тръгнах напред, доверявайки се на собствената си съобразителност, тъй като къщичката на пазача все още беше незаета. Разстоянието от портата до къщата е три километра; предполагам, че аз ги направих шест, защото ту се губех сред дърветата, ту затъвах до шия в снега – затруднение, което би могло да бъде оценено само от онези, които са го изпитали на собствен гръб. Във всеки случай, колкото и да се бях скитал, часовникът удари дванадесет, когато влязох в къщата, а това правеше точно един час за километър и половина по обичайния път от „Брулени хълмове”.

Моят придатък към къщата, в лицето на икономката и нейните сателити, се втурнаха да ме посрещат, като шумно възкличаваха, че напълно ме били отписали. Всички предполагали, че миналата нощ съм загинал и се чудели как да пристъпят към издирването на останките ми. Заповядах им да млъкнат след като вече видяха, че съм се върнал, и вкочанен до мозъка на костите си, се затътрих нагоре по стълбите. Облякох сухи дрехи и след като крачих напред-назад в продължение на тридесет-четиридесет минути, за да възвърна топлината в тялото си, се оттеглих в кабинета си, изнемощял като коте – толкова, че дори не можах да се зарадвам на весело пламтящия огън и на вдигащото пара кафе, което слугата ми беше приготвил, за да се ободря.